

Wandeling ‘De Historische Buitenplaats’ | 4,1 km.

De wandeling

Deze wandeling voert u door het historische hart van familielandgoed Den Treek-Henschoten. De duur van de wandeling bedraagt 1,5 uur in een rustig wandeltempo, waarin u ruim de tijd heeft om van het landschap te genieten. De wandeling loopt over onverharde wegen en bospaden. In een natte periode is het verstandig om buitenschoisel te dragen.

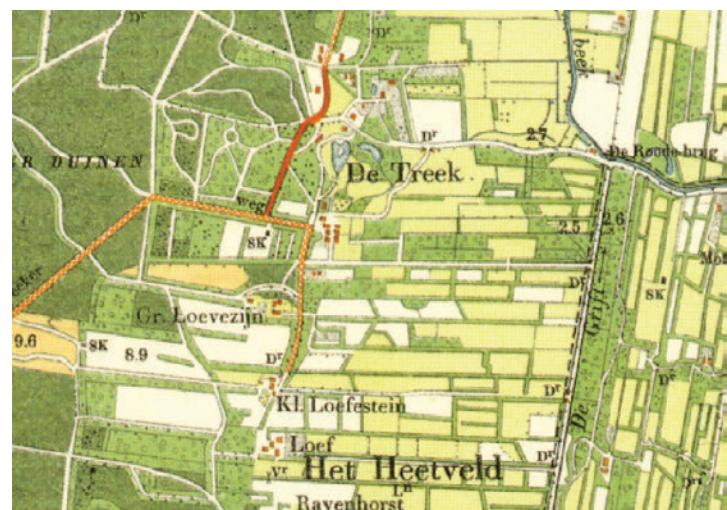
In deze tekst vindt u recente en historische kaartjes met daarop de route. Zo kunt u zich ook voorstellen hoe het landschap er rond 1900 uitzag.

Foto links: het ven waar vroeger hout werd gewaterd. Door het hout te wateren, is het niet meer aantrekkelijk voor houtworm en boktor.

Onder: historische kaart uit 1905.

De route

De wandelroute is voorzien van een geel-blauwe markering op de bomen. Alle markeringen vindt u aan de rechterzijde van de weg op ooghoogte, meestal 10 meter voor een kruising. Op plekken waar verwarring kan ontstaan, is ook direct na een kruising een markering aangegeven. Langs de route vindt u meerdere bankjes. Met het historische kaartje uit 1905 krijgt u een indruk van het landschap uit die tijd. Let op: tal van wegen, paden en gebouwen uit die tijd bestaan nu niet meer.

Landschap

Op de grens van de hoog gelegen Utrechtse Heuvelrug en de natte Gelderse Vallei staat een groot monumentaal wit gebouw, Huize Den Treek (1). Hier stond ooit de boerderij "Treeke aan de Beeke" die aan de basis heeft gestaan van het landgoed. De onverharde oude Treekerweg verbindt alle gebouwen van de buitenplaats die prachtige namen hebben: de Ossenstal (3), Wellom, Italiaanse boerderij (2), Jachthuis en Hopschuur. De meeste gebouwen stammen uit de 19^e eeuw. Huize Den Treek en Wellom stammen uit de 14^e en de 17^e eeuw.

De vijverpartijen op de overgang naar de Vallei zijn aangelegd als siervijvers en als waterplaats voor gezaagde bomen. Na een jaar in het water was het hout uitgewerkt en extra duurzaam. Rondom de buitenplaats komen ook exotische bomen voor als Catalpa, Moerascypres, moeraseik en rode kastanje. Er is veel geexperimenteerd met de aanplant van nieuwe soorten bomen. Sommige bomen zijn meegebracht als vakantieherinnering of werden cadeau gegeven. Ze staan er nu nog.

De oude moestuin van het landhuis is nu grasland. Hier werd groente en fruit verbouwd. Nu rest alleen nog een oude tuinmuur (5) waarlangs leifruit was aangeplant. Omdat deze muur op het zuiden stond, konden er ook warmteminnende vruchten worden geteeld zoals abrikozen of perziken.

De Vieweg (6) of Veeweg herinnert aan de oude schaapsdrift van het gehucht Leusbroek via de buitenplaats naar de heidegronden van de Leusderheide.

Beken en sloten

Een groot deel van de route stond vroeger in de winter onder water. Een hele grote watersnood was de doorbraak van de Grebbedijk bij Wageningen en Rhenen op 17 maart 1855. Vandaaruit stroomde het water via Veenendaal naar Amersfoort. Tot aan de parkeerplaats stond al het land onder water dat afkomstig was uit de Rijn. Er staat bij de Rode brug (7) nog een paaltje met de hoogte van het waterpeil in 1855. Maar vrijwel jaarlijks overstroomden ook de beken in de Gelderse Vallei zoals de Luntersebeek. Het voordeel daarvan was dat er vruchtbare klei werd afgezet. Het nadeel was dat het land pas laat in het voorjaar bruikbaar was. Daarom ligt een aantal wegen ook flink hoger dan de omgeving, zoals de Griftdijk (8). De vele sloten langs de route kleuren soms bruin van ijzerrijk grondwater met daarop een blauw vliesje van ijzerbacteriën. Dat lijkt wel olie, maar hier groeit vaak sterrenkroos.

Een belangrijk waterloop is de kaarsrechte Woudenbergse Grift (8). Het is een oude (1545) turfvaart waarlangs de turf uit Veenendaal werd afgevoerd naar Amersfoort of zelfs Amsterdam. De Grift mondt uit in de Heilgenbergerbeek bij de 'rode brug' (7). Langs de Heiligenbergerbeek zijn oevers ingericht als natuurvriendelijke oevers voor vissen, ijsvogels en moerasplanten.

Natuurwaarden

Op plekken waar grondwater of kwelwater uit de grond borrelt kunnen bijzondere planten groeien. Vlak bij de oude moestuin (4) wandelt u op enkele meters langs wilde orchideeën. In de maanden mei tot augustus ziet u hier gevlekte orchis, blauwe knoop en moerasspirea. De grote ratelaar groeit hier ook en is een halfparasiet die van grassen profiteert. De ringslang heeft hier ook zijn biotoop. In de sloten ziet u de waterviolier en het ronde blad van kikkerbeet, een plant die duidt op veen in de ondergrond. In dit soort natuarterreinen is het belangrijk dat het waterpeil hoog blijft en dat er niet meer wordt bemest. Daardoor krijgen ook kleine of traag groeiende planten kans om hier te groeien. Door de trage groei wordt er maar een keer per jaar gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd om de bodem te verschralen.

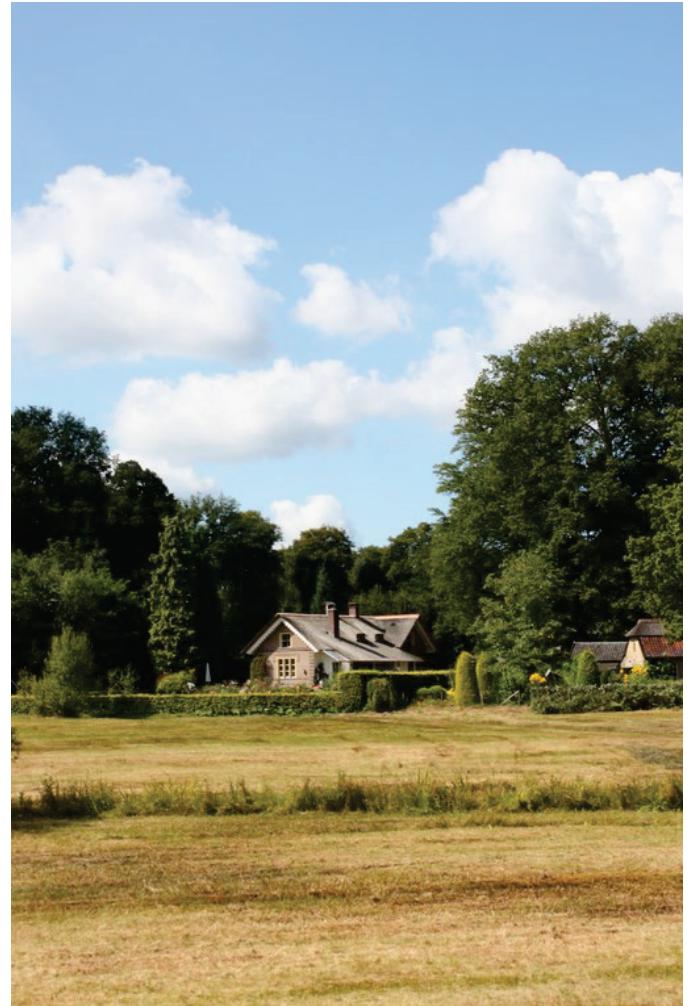
Dat maaien en afvoeren gebeurt met lichtgewicht trekkers om geen sporen in de bodem te trekken en vindt begin september plaats.

Halverwege de wandeling komt u bossen tegen met zwarte els (10). Ze worden als hakhout beheerd. Eens in de 10 jaar worden de stammen in de winter afgezaagd tot vlak boven de grond. Vroeger als brandhout voor ovens en haard, nu als energiehout voor electriciteit in centrales. Pas gezaagd elzenhout kleurt oranje. Wilde kamperfoelie, gele lis, Gelderse roos en inheemse vogelkers profiteren van dit hakhoutbeheer. Het zijn struiken die licht nodig hebben. In de winter zitten er op de oudere elzen vaak sijsjes en pestvogels op de Gelderse roos. In de zomer zijn houtsnip en buizerd present. Een schuwe bewoner van de hakhoutbosjes is het ree. Reewild houdt niet van struinende honden en mensen. In de winter verzamelen reeën zich tot groepjes of sprongen. In het voorjaar vallen die weer uit elkaar. In mei worden de eerste reekalfjes geboren. Vaak wel twee.

Vanaf de Akkersesteeg (9) steekt u weer over naar de hogere en drogere zandgronden. Hier verdwijnt de weelderige begroeiing en wandelt u weer op schrale grond. Hier ligt landbouwgrond (11) in het bos waar vroeger rogge op werd verbouwd en zelfs ooit een schaapskooi stond.

Op het einde van de wandeling komt u door het oude Treekerbos (12). Hier zijn al rond 1700 bossen aangeplant in de heide. Nu staan er zware douglassparren en grove dennen met een mooie kwaliteit hout. Oude lanen van beuk en eik markeren hier oude routes en schaapsdriften. Ook komen er boswallen voor. Ze beschermen aanplant tegen het stuifzand of markeerden het eigendom. Door ze te beplanten met eik brachten ze ook nog wat op.

In de bossen zelf is een rijke vogelfauna aanwezig met bosuil, zwarte en groene specht, boomklever, havik en goudvink.

Het is ook het gebied waar dassen en boommarters kunnen voorkomen.

Gebruik en Beheer

Een groot deel van de wandeling voert u door landbouwgebied. De landerijen zijn in gebruik als landbouwgrond voor duurzame melkveebedrijven. Gronden nabij de boerderij worden gebruikt als grasland, afgelegen percelen soms als maïsland. Veel van de landbouwgronden worden afgewisseld met bosjes en houtwallen. Ze hebben een hoge natuurwaarde en worden als hakhout gebruikt voor energie en beschutting voor vee.

De natuurerreinen worden een keer per jaar gemaaid en niet bemest. Het landgoed hecht grote waarde aan een grote soortenrijkdom (biodiversiteit) en stimuleert daarom de verdere ontwikkeling van deze natuurparels.

De bossen op de hogere gronden worden gebruikt voor de houtoogst. Eens per zes jaar wordt er geoogst en verkocht. De bossen produceren hier op iedere hectare 7 tot 11 m³ hout per jaar. De douglas het meest, de dennen het minst. Het hout wordt gebruikt als zaaghout, voor pallets, laminaat, tuinhout, spaanplaat of haardhout. Er wordt altijd minder geoogst dan er in zes jaar bijgroeit.

Om historische gebouwen in stand te houden en natuur en recreatievoorzieningen aan te leggen en te beheren worden gronden verpacht, gebouwen verhuurd en hout geoogst. Op deze wijze kan het landgoed zichzelf ook op lange termijn in stand houden en kunt u als bezoeker genieten van dit eeuwenoude familielandgoed.

Meer informatie over het landgoed is te vinden op www.dentreekhenschoten.nl. Wandel ook eens de andere themawandelingen die verspreid op het landgoed liggen. Zo leert u het gebied met al haar facetten steeds beter kennen.

